

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

Кафедра міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Державні фінанси

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

бакалавр

року набору

2018

молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

шифр і найменування спеціальності

освітня програма

Державні фінанси

назва освітньої програми

академічні групи

Ф-18, ЗФ-18

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2020 рік

Розробники: Сидоренко Ольга Олексіївна,
старший викладач кафедри міжнародного бізнесу, фінансів
та обліку

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене
звання повністю

14.12.2020 р.

Насібова Ольга Вікторівна,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

Гарант
освітньої
програми Шелест Олексій Леонідович,
доцент кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку,
кандидат економічних наук, доцент

14.12.2020 р.

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене
звання повністю

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
міжнародного бізнесу, фінансів та обліку
протокол від 14.12.2020 р. № 07.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 15.01.2021 р. № 04.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Державні фінанси» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни «Державні фінанси» є формування фахових компетентностей щодо суті і ролі державних фінансів у економічному і соціальному розвитку країни та механізму їх функціонування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є відносини з приводу формування і використання централізованих ресурсів держави.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни «Державні фінанси» ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Бюджетна система», «Банківська система», «Податкова система» та є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін, таких як «Казначейська система обслуговування бюджетів», «Бухгалтерський облік у державному секторі».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

фахових компетентностей:

програмних результатів навчання:

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні засади функціонування державних фінансів

Сутність та призначення державних фінансів як економічної категорії. Принципи та функції державних фінансів. Структура державних фінансів. Роль державних фінансів у забезпеченні соціально-економічного розвитку країни. Досвід функціонування системи державних фінансів у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою.

Тема 2. Державні фінанси України

Становлення та розвиток системи державних фінансів України. Державні фінанси у системі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту. Принципи функціонування державних фінансів. Інституційні основи державних фінансів. Ефективність використання державних фінансів як інструменту економічних перетворень.

Тема 3. Бюджетна система України

Економічна сутність та призначення бюджету. Бюджетна система як вагома складова державних фінансів. Структура та принципи функціонування бюджетної системи. Зведений бюджет. Бюджетна класифікація. Система доходів бюджету. Система видатків бюджету. Становлення та розвиток бюджетної системи України. Роль та напрями бюджетної політики щодо забезпечення суспільного розвитку.

Тема 4. Бюджетний процес та бюджетний механізм

Стадії та учасники бюджетного процесу. Розпорядники бюджетних коштів. Бюджетні призначення та асигнування. Складання проекту, розгляд та затвердження державного бюджету, місцевих бюджетів. Виконання бюджету, порядок внесення змін до бюджету. Звіт про виконання бюджету. Контроль та аудит у бюджетному процесі. Подання і розгляд законопроектів, що впливають на показники бюджету. Доступність інформації про бюджет. Призначення бюджетного механізму та його складові. Бюджетний механізм у системі фінансово-економічного регулювання.

Тема 5. Державний бюджет України

Призначення і роль державного бюджету у забезпеченні стратегії економічного розвитку. Склад доходів державного бюджету. Склад видатків та кредитування державного бюджету. Дефіцит бюджету. Загальний і спеціальний фонд державного бюджету.

Тема 6. Місцеві бюджети

Місцеві бюджети у системі забезпечення соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць. Структура місцевих бюджетів. Склад доходів місцевих бюджетів. Склад видатків та кредитування місцевих бюджетів. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Позики місцевим бюджетам. Місцеві запозичення. Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин.

Тема 7. Бюджетне планування і прогнозування

Бюджетне планування і прогнозування як складова бюджетного процесу. Основні принципи та завдання бюджетного планування і прогнозування. Застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі. Складання прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди. Система перспективного бюджетного планування і прогнозування. Бюджетне планування і прогнозування у зарубіжних країнах.

Тема 8. Податкова система України

Економічна сутність та функції податків. Податкова система та принципи її побудови. Класифікація податків та зборів. Загальнодержавні податки та збори. Місцеві податки та збори. Спеціальні податкові режими. Система адміністрування податків та зборів. Податкова звітність. Роль податкової системи у регулюванні економічних відносин. Податкова політика як складова стратегії соціально-економічного розвитку країни.

Тема 9. Державні цільові фонди України

Призначення та види державних цільових фондів. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Державні цільові фонди у системі соціального захисту населення. Пенсійний фонд України. Фонд соціального страхування. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Тема 10. Фінанси підприємств державного сектору економіки

Фінанси підприємств державного сектору економіки як складова державних фінансів. Інституційні засади функціонування державних підприємств. Фінансовий план державних підприємств. Основні напрями фінансового регулювання підприємств державного сектору економіки. Фінансова результативність державних підприємств. Фінансова політика підприємств державного сектору економіки.

Тема 11. Державний кредит і державний борг

Державний кредит у системі державних фінансів. Функції державного кредиту. Види та форми державного кредиту. Система управління державним кредитом. Роль державного кредиту у забезпеченні економічного зростання країни.

Економічна сутність державного боргу. Класифікація державного боргу. Державний та гарантований державний борг. Система управління державним боргом як складова фінансової політики. Принципи та методи управління державним боргом. Джерела фінансування витрат з обслуговування і погашення внутрішнього та зовнішнього державного боргу. Державні та місцеві запозичення. Боргові цінні папери. Облігації місцевих позик. Досвід країн з розвинутою та трансформаційною економікою функціонування системи управління державним кредитом та боргом.

Тема 12. Державний фінансовий контроль в Україні

Державний фінансовий контроль як складова бюджетного процесу. Форми та принципи державного фінансового контролю. Інституційне забезпечення державного фінансового контролю. Система контролю за дотриманням бюджетного законодавства. Органи державного фінансового контролю в Україні, їх завдання та повноваження

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																										
	денна форма											заочна форма															
	повна					скорочена						повна						скорочена									
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі							
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС				
Тема 1. Теоретичні засади функціонування державних фінансів	10	2		2		6										16	2					14					
Тема 2. Державні фінанси України	10	2		2		6										14						14					
Тема 3. Бюджетна система України	15	4		4		7										14						14					
Тема 4. Бюджетний процес та бюджетний механізм	11	2		2		7										18	2		2			14					
Тема 5. Державний бюджет України	15	4		4		7										14						14					
Тема 6. Місцеві бюджети	15	4		4		7										14						14					
Тема 7. Бюджетне планування і прогнозування	15	4		4		7										16	2					14					
Тема 8. Податкова система України	15	4		4		7										14						14					
Тема 9. Державні цільові фонди України	11	2		2		7										16			2			14					
Тема 10. Фінанси підприємств державного сектору економіки	11	2		2		7										14						14					
Тема 11. Державний кредит і державний борг	11	2		2		7										16			2			14					
Тема 12. Державний фінансовий контроль в Україні	11	2		2		7										14						14					
Курсова робота	30	-	-	-		30										-						-					
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	34		34		112										180/6	6		6			168					

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми навчання – <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=556>

для заочної форми навчання – <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4683>

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Теоретичні засади функціонування державних фінансів

1. Інституційні засади функціонування системи управління державними фінансами.
2. Управління державними фінансами як складова системи регулювання соціально-економічного розвитку країни та адміністративно-територіальних одиниць.
3. Ефективність використання державних фінансів як інструменту економічних перетворень.
4. Державні фінанси в ринковій економіці.

Тема 2. Державні фінанси України

1. Фінансові інститути та їх роль у забезпеченні формування та реалізації бюджетно-податкової політики.
2. Функції, завдання та повноваження центральних та місцевих фінансових органів у системі управління державними фінансами.
3. Державні фінанси у системі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту.
4. Інституційні основи державних фінансів.

Тема 3. Бюджетна система України

1. Роль та напрями бюджетної політики щодо забезпечення суспільного розвитку.
2. Територіальна громада як суб'єкт економічної та фінансової діяльності
3. Бюджетна система як вагома складова державних фінансів.
4. Структура та принципи функціонування бюджетної системи.

Тема 4. Бюджетний процес та бюджетний механізм

1. Зміст проектів рішень про місцевий бюджет та матеріалів, що до нього додаються.
2. Бюджетні слухання як елемент бюджетного процесу.
3. Досвід бюджетних слухань в Україні.
4. Правові засади складання, розгляду і затвердження місцевих бюджетів.

Тема 5. Державний бюджет України

1. Джерела формування та напрями витрачання коштів бюджету розвитку.
2. Розрахунок обсягів видатків за функціями: управління, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист і інші.
3. Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин.
4. Структура видатків та їх соціальна спрямованість.

Тема 6. Місцеві бюджети

1. Місцеві бюджети у системі забезпечення соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць.
2. Підвищення стійкості доходів місцевих бюджетів та подальший розвиток місцевого самоврядування.
3. Роль місцевих бюджетів у соціальному та економічному розвитку регіонів.
4. Підвищення ролі місцевих фінансів в умовах формування ринкових відносин.

Тема 7. Бюджетне планування і прогнозування

1. Складання прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди.
2. Система перспективного бюджетного планування і прогнозування.
3. Застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі.
4. Бюджетне планування і прогнозування у зарубіжних країнах.

Тема 8. Податкова система України

1. Система адміністрування податків та зборів.
2. Роль податкової системи у регулюванні економічних відносин.
3. Податкова політика як складова стратегії соціально-економічного розвитку країни.
4. Податок на нерухоме майно, недоліки та переваги, проблеми запровадження.

Тема 9. Державні цільові фонди України

1. Завдання формування позабюджетних фондів.
2. Порядок і процедури забезпечення видатків із позабюджетних фондів.
3. Джерела регулювання єдиного позабюджетного фонду.
4. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Тема 10. Фінанси підприємств державного сектору економіки

1. Основні напрями фінансового регулювання підприємств державного сектору економіки.
2. Фінансова результативність державних підприємств.
3. Фінансова політика підприємств державного сектору економіки.
4. Інституційні засади функціонування державних підприємств.

Тема 11. Державний кредит і державний борг

1. Роль державного кредиту у забезпеченні економічного зростання країни.
2. Досвід країн з розвинутою та трансформаційною економікою функціонування системи управління державним кредитом та боргом.

3. Система управління державним боргом як складова фінансової політики.
4. Покриття тимчасових касових розривів при виконанні бюджету.

Тема 12. Державний фінансовий контроль в Україні

1. Інституційне забезпечення державного фінансового контролю.
2. Особливості фінансового контролю за використанням грошових фондів на освіту, охорону здоров'я, культуру, місцеве господарство.
3. Прийняті форми аудиту і контролю фінансової діяльності органів місцевого самоврядування.
4. Діючі органи фінансового контролю на місцевому рівні.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми - <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=556>

для заочної форми - <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4683>

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Весна 2020/2021 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	60
1.1	<i>Тема 1. Теоретичні засади функціонування державних фінансів</i>		
	Виконання практичного завдання	1	-
	Тестування на Порталі	2	4
1.2	<i>Тема 2. Державні фінанси України</i>		
	Виконання практичного завдання	1	-
	Тестування на Порталі	2	4
1.3	<i>Тема 3. Бюджетна система України</i>		
	Виконання практичного завдання	4	-
	Тестування на Порталі	2	4
1.4	<i>Тема 4. Бюджетний процес та бюджетний механізм</i>		
	Виконання практичного завдання	2	5
	Тестування на Порталі	2	4
1.5	<i>Тема 5. Державний бюджет України</i>		
	Виконання практичного завдання	2	-
	Тестування на Порталі	6	4
1.6	<i>Тема 6. Місцеві бюджети</i>		
	Виконання практичного завдання	3	-
	Тестування на Порталі	3	4
1.7	<i>Тема 7. Бюджетне планування і прогнозування</i>		
	Виконання практичного завдання	4	-
	Тестування на Порталі	2	4
1.8	<i>Тема 8. Податкова система України</i>		
	Виконання практичного завдання	3	-
	Тестування на Порталі	2	4
1.9	<i>Тема 9. Державні цільові фонди України</i>		
	Виконання практичного завдання	3	5
	Тестування на Порталі	2	3
1.10	<i>Тема 10. Фінанси підприємств державного сектору економіки</i>		
	Виконання практичного завдання	3	-
	Тестування на Порталі	2	4
1.11	<i>Тема 11. Державний кредит і державний борг</i>		
	Виконання практичного завдання	2	5
	Тестування на Порталі	3	3
1.12	<i>Тема 12. Державний фінансовий контроль в Україні</i>		
	Виконання практичного завдання	2	-
	Тестування на Порталі	2	3
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	20	20
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	10	10
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)	10	10
3	Оцінка з дисципліни	100	100

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Шеремет О. А. Фінанси для фінансистів : підручник / О. А. Шеремет. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 612 с.
2. Карлін М. І. Державні фінанси України : навчальний посібник / М. І. Карлін.–Київ : Знання, 2016. – 349с.
3. Сидоренко О. О. Державні фінанси : методичні вказівки до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» / О. О. Сидоренко. – Харків, 2019. – 17 с. – Рукопис.

8.2. Додаткові джерела інформації

4. Крутова А. С. Фінанси : навчальний посібник / А. С. Крутова, О. П. Близнюк. – Харків : Лідер, 2016. – 560 с.
5. Юрій С. І. Фінанси: підручник / С. І. Юрій, В. М. Федосов. – Київ : Знання, 2015.– 871 с.
6. Розпутенко І. В. Державні фінанси: навчально-методичний посібник / Київ : Національна академія державного управління, 2015. – 64 с.
7. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. – Станом на 22.12.2020. – Назва з екрана.